

КЛЮЧОВІ ФАКТОРИ ТА СЕРЕДОВИЩА ВПЛИВУ НА ФІНАНСОВУ СТІЙКІСТЬ БАНКУ

Шкальова Олександра

Науковий керівник: к.е.н., ас. Буряк А.В.

ДВНЗ УАБС НБУ

В умовах економічної нестабільності та волатильної кон'юнктури фінансових ринків все більшої актуальності набувають питання досягнення стійкості банківської системи, однією з умов забезпечення якої є відповідний рівень фінансової стійкості окремих банків – елементів системи.

Не дивлячись на те, що проблема визначення факторів, що впливають на фінансову стійкість банку знаходить досить широке відображення в економічній літературі, більшість авторів нехтують принципом комплексності та системності при її дослідженні. Тому важливого значення набуває ідентифікація ключових факторів та середовищ банку – потенційних джерел порушення його фінансової стійкості.

Так, зокрема, Коваленко В.В. при дослідженні чинників, що впливають на фінансову стійкість банку, розмежовує їх на зовнішній (економічні, соціально-політичні та фінансові фактори впливу) та внутрішній (окремі показники фінансового стану та банківського менеджменту) блоки, залишаючи поза увагою серед внутрішніх чинників такі важливі фактори, як технологічні, інформаційні та організаційні.

Кушнір К.О. пропонує більш розширену класифікацію факторів, шляхом включення до зовнішнього блоку державно-правового механізму, дієвості законодавчої бази та рівня її розвитку, ступеня правової та нормативної забезпеченості банківської діяльності, а також рівня розвиненості банківської зовнішньої інфраструктури.

Заслуговує на увагу виокремлення автором організаційних, технологічних та економічних факторів впливу на фінансову стійкість банку.

Водночас в якості обмежень наведеної класифікації слід відмітити невраховування факторів мегасередовища, що набуває важливого значення в умовах інтеграційних процесів, що відбуваються в банківській системі.

Основна увага Майби В.В. при дослідженні зосереджена на факторах лише мікросередовища діяльності банку, зокрема таких, як ефективність управління активами і пасивами, ліквідність, дохідність банку та рівень менеджменту.

Проаналізувавши підходи різних авторів щодо виокремлення чинників впливу на фінансову стійкість банку, вважаємо доцільним дослідження факторів, що впливають на фінансову стійкість банку, зосереджуючи увагу на блоках внутрішнього та зовнішнього середовища з відповідною деталізацією. Під час дослідження зовнішнього середовища важливим є врахування факторів впливу мікро-, макро- та мегасередовища, внутрішнього середовища – організаційні, технологічно-інформаційні та фінансові фактори впливу на фінансову стійкість банку.

Фактори мегасередовища, що охоплюють стан світової економіки та політичну стабільність в цілому, міжнародну інвестиційну позицію країни, орієнтацію на міжнародні стандарти та стан розвитку технологій в фінансовому секторі, набувають все більшого значення в умовах інтеграції банків у світовий фінансовий простір.

В цілому фінансова стійкість банку залежить від динамічних процесів, які відбуваються на національному рівні, зокрема політичні, соціальні та економічні чинники, що обумовлює виокремлення блоку факторів макросередовища. До таких пропонуємо віднести стабільність внутрішньополітичної ситуації країни, правову захищеність, демографічну ситуацію в країні, рівень фінансової грамотності, культури, довіри населення, а також рівень матеріального та соціального забезпечення населення.

Стійкість окремого банку варто розглядати у тісному взаємозв'язку із стійкістю банківської системи як цілісного утворення, а отже виникає необхідність виділення блоку факторів мікросередовища, зокрема

кон'юнктурні коливання на фінансовому ринку, заходи грошово-кредитної політики НБУ та розвиток банківської інфраструктури.

Блок внутрішніх факторів пропонуємо розглядати в межах організаційних, технологічно-інформаційних та фінансових підгруп. До їх складу пропонуємо включати структуру фінансування та капіталізацію, стабільність фінансових результатів діяльності банку, якість корпоративного управління та систем внутрішнього контролю, ефективність банківського маркетингу, якість системи ризик-менеджменту, інноваційну стратегію банку, рівень застосування новітніх технологій.

Отже, критичний аналіз існуючих підходів до класифікації чинників, що розглянуті у наукових працях, дозволив запропонувати удосконалену структуру факторів та середовищ, що впливають на фінансову стійкість банку. Дані фактори та середовища необхідно розглядати у комплексі, як єдину систему, що дозволить підвищити якість управління фінансовою стійкістю банку в динамічному економічному середовищі.

Коваленко В.В. Методичні підходи до визначення рівня фінансової стійкості банківської системи// Актуальні проблеми економіки . – №7. – 2011. – С. 235-236.

Кушнір К.О. Поняття стійкості комерційних банків та її динамічні характеристики // Інвестиції: практика та досвід. – 2008. – №20. – С. 37-41

Майба В. В. Оцінювання факторів фінансової стійкості комерційних банків / В. В. Майба // [Електронний ресурс] : зб. наук. праць / М-во освіти і науки України, ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана" ; відп. ред. В. К. Галіцин. – 2011. – № 83. – С. 49-65.